

MOWA NIENAWIŚCI, HEJT

Zestawienie bibliograficzne w wyborze za lata 2002-2019

Mowa nienawiści - każda forma wypowiedzi, która rozpowszechnia, podżega, propaguje lub usprawiedliwia nienawiść rasową, ksenofobię, antysemityzm lub inne formy nienawiści oparte na nietolerancji, włączając w to nietolerancję wyrażaną w formie agresywnego nacjonalizmu lub etnocentryzmu, dyskryminacji lub wrogości wobec mniejszości, migrantów lub osób wywodzących się ze społeczności imigrantów (Źródło: Załącznik do rekomendacji Komitetu Ministrów Rady Europy nr R (97) 20, przyjętej 30 października 1997 r.).

Hejt - obraźliwy lub agresywny komentarz zamieszczony w Internecie [Źródło: Słownik języka polskiego pod redakcją W. Doroszewskiego].

WYDAWNICTWA ZWARTE (książki)

(Książki dostępne w Bibliotece Pedagogicznej w Piotrkowie Trybunalskim i/lub jej Filiach)

NARUSZEWICZ-DUCHLIŃSKA Alina : **Nienawiść w czasach internetu**. – Gdynia : "Novae Res", copyright 2015

Zawiera (m.in.)rozdziały:

- I. Hejting : ogólna charakterystyka zjawiska;
- II. Uwarunkowania i przyczyny;
- III. Najpopularniejsze obiekty ataków;
- IV. Główne cechy językowe.

Wypożyczalnia Piotrków: sygnatura 105357

Zakładki : przeciwdziałanie mowie nienawiści w sieci poprzez edukację o prawach człowieka / autorzy i redaktorzy Ellie Keen, Mara Georgescu ; redakcja merytoryczna Rui Gomes. – Warszawa, : [Fundacja im. Stefana Batorego],2015

Publikacja zawiera m.in. propozycje metodyczne do pracy z młodzieżą w wieku 13-18 lat.

Wypożyczalnia Piotrków: sygnatura 110598

ARTYKUŁY Z PRAC ZBIOROWYCH / ROZDZIAŁY

(Książki dostępne w Bibliotece Pedagogicznej w Piotrkowie Trybunalskim i/lub jej Filiach)

GŁOWIŃSKI Michał : *Mowa agresji // W: Człowiek i agresja : glosy o nienawiści i przemocy : ujęcie interdyscyplinarne* / [redakcja Łada Jurasz-Dudzik ; przedmowa Stefan Amsterdamski]. – Warszawa : Wydawnictwo Sic!, 2002. – **S. 259-272**

Wypożyczalnia Bełchatów: sygnatura 28395

SŁABOŃ Andrzej : *Obyczajowość sieciowa. U podstaw teorii zmiany kulturowej // W: Obyczajowość polska początku XXI wieku – w procesie przemian /* pod red. nauk. Beaty Łaciak. – Warszawa : Wydawnictwo Akademickie „Żak”, 2014. – **S. 214-252**

Zawiera:

- S. 226-232: *Hejter – nowy wzór zachowania;*
- S. 232-240: *Wypowiedzi o Polsce i Polakach.*

Wypożyczalnia Piotrków: sygnatura 104792

PYŻAŁSKI Jacek : **Agresja elektroniczna i cyberbullying jako ryzykowne zachowania młodzieży.** – Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2012

Wypożyczalnia Piotrków: sygnatura 101462

Wypożyczalnia Bełchatów: sygnatura 31521

Wypożyczalnia Radomsko: sygnatura 35584

Wypożyczalnia Tomaszów: sygnatura 41921

PYŻAŁSKI Jacek : ***Agresja elektroniczna wśród dzieci i młodzieży.*** – Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2011

Wypożyczalnia Piotrków: sygnatura 99050

Wypożyczalnia Opoczno: sygnatura 30214

Wypożyczalnia Tomaszów: sygnatura 41609

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

(Artykuły dostępne w Czytelni Biblioteki Pedagogicznej w Piotrkowie Trybunalskim i/lub jej Filiach)

BOGACKA-OSIŃSKA Bogumiła : *Mowa nienawiści : zapobieganie zjawiskom motywowanym uprzedzeniami wśród dzieci i młodzieży* // **Meritum.** – 2013, nr 1, s. 13-14

O prawie zabronionych zachowaniach, mowie nienawiści, profilaktyce w szkołach/placówkach oświatowych oraz działaniach zmierzających do wyeliminowania stereotypów i uprzedzeń.

CEGIEŁA, Anna : *Czym jest mowa nienawiści?* // **Poradnik Językowy.** – 2014, z. 1, s. 7- 17

"Dodaj znajomego" – nie hejtuj! // **Remedium.** – 2015, nr 2, s. 26-27

Kampania edukacyjna przeciwko hejtowaniu w sieci.

GOETZ Magdalena : *Internetowy hejt po obu stronach monitora : konsekwencje cyberprzemocy* // **Świat Problemów.** – 2018, nr 9, s. 13-16

GOETZ Magdalena : *O innych bez nienawiści : mowa nienawiści : jak z nią walczyć w szkole?* // **Głos Nauczycielski.** – 2014, nr 27, s. 12

GOETZ Magdalena : *Pobici za kolor skóry : mowa nienawiści tworzy klimat sprzyjający realnej przemocy wobec "innych"* // **Głos Nauczycielski.** – 2016, nr 20, s. 12

GOETZ Magdalena : *Słowa jak kamienie [mowa nienawiści]* // **Głos Nauczycielski.** – 2014, nr 26, s. 12

GÓRSKA Urszula : *Destrukcyjna zapisana w języku* // **Przegląd Humanistyczny.** – 2011, nr 2, s. 171-177

KRASNOSIELSKI Adam : *Gdy uczeń dręczy ucznia* // **Charaktery.** – 2015, nr 10, s. 42-45

MAZUR Sylwia K. : *Kiedy język zionie nienawiścią* // **Nauczyciel i Szkoła : miesięcznik informacyjny Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie.** – 2016, nr 1, s. 15-16

OGONOWSKA Agnieszka : *Język agresji : przemoc w komunikacji międzyludzkiej* // **Niebieska Linia .** – 2015, nr 2, s. 4-7

PASZKIEWICZ Aneta : *Hejterzy* // **Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze.** – 2014, nr 9, s. 27-33

Używanie języka nienawiści i szyderstwa w Internecie.

PETERA Tadeusz : *Czy dzieci wiedzą, czym jest hejt?* // **Nowa Szkoła.** – R. 71, nr 4 (2015), s. 61-62.

RACZKOWSKA Jadwiga : *O brutalizacji języka i zachowań* // **Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze.** – 2013, nr 9, s. 9-21

RUSINEK Michał : *Mowa (bez) nienawiści* // **Charaktery.** – 2016, nr 12, s. 88-[91]

Rozważania na temat odrzucenia mowy nienawiści w dyskursie społecznym. Postulat prawdziwego dialogu.

TEODORCZYK, Marcin : *"Gimbopatriotyzm"* // **Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze.** – R. 55, nr 10 (2015), s. 58-60

TEODORCZYK Marcin : *Hejting jako niechlubny trend w komunikacji rówieśniczej* // **Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze.** – 2015, nr 7, s. 60-62

Definicja "hejtu" i "hejterów". Zjawisko hejtingu jako trendu swobodnego komunikowania się w internecie młodych ludzi. Przykłady przekraczania granicy hejtu oraz przyzwolenia na patologiczne zachowania w internecie.

TEODORCZYK Marcin : *Jak popkultura pomaga przezwyciężyć strach przed innym // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze.* – 2015 , nr 8 , s. 57-59
Mowa nienawiści w Internecie.

TEODORCZYK Marcin : *Utracona niewinność : podsumowanie młodzieżowych zjawisk i tendencji w 2015 roku. Cz. 1, Relacje społeczne // Problemy Opiekuńczo Wychowawcze.* – 2016, nr 1, s. 60-62

TYL Marzena : „*Słowa wiele znaczą*” : walka z hejtem w gimnazjum // **Poradnik Bibliotekarza.** – 2016, [nr] 5, s. 27-30

PUBLIKACJE DOSTĘPNE W IBUK LIBRA

<https://libra.ibuk.pl>

IBUK Libra - wirtualna czytelnia Wydawnictwa Naukowego PWN z całodobowym dostępem online do publikacji naukowych (książek i czasopism) z różnych dziedzin wiedzy.

Możliwość bezpłatnego korzystania na dowolnym komputerze,
po otrzymaniu w bibliotece kodu PIN do zalogowania się.

CZYKWIN Elżbieta : ***Stygmat społeczny.*** – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2008. – S. 373-384 : *Mowa nienawiści*

Hejterstwo : nowa praktyka kulturowa? : geneza, przypadki, diagnoza / pod redakcją Julii Dynkowskiej, Natalii Lemann, Michała Wróblewskiego i Anny Zatory. – Łódź Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2017

Zawiera artykuły:

Rozdział I. Hejterstwo – geneza, oblicza i istota zjawiska

- Stanisław Stasiewicz : *Hejt – zło odwieczne czy kulturowy nowotwór?* - s. 13
- Adam Olczyk : *Czym jest hejt? Kilka słów o werbalnej nienawiści* - s. 25
- Agnieszka Więckiewicz : *Wobec krzywdzących słów. Kilka uwag o niezmiennych mechanizmach mowy nienawiści.* – s. 39
- Jakub Ławicki : *Mowa nienawiści – problem odpowiedzialności karnej* – s. 49
- Marcin Garbowski : *Szkodniki czy „partyzanci” cyberprzestrzeni? Próba typologizacji trolli internetowych* – s. 66
- Aleksandra Wysokińska : *Hejtowanie hejterów, czyli jak radzimy sobie z mową nienawiści w internecie* – s. 80

Rozdział II. Literatura i kultura: lustro czy źródło hejtu?

- Anna Zatora : *Kant i hejterzy. O krytycyzmie literackim i hejterstwie w oparciu o powieść Ciemno, prawie noc Joanny Bator* – s. 101
- Edyta Janiak : *Jeszcze krytyka czy już hejterstwo, czyli kilka słów o recepcji pisarstwa kobiecego* – s. 117
- Zofia Ulańska : *Czy odwilż sprzyja hejterom? Nienawiść ulicy w twórczości Marka Hłaski* – s. 130
- Jakub Musiałczyk : *Co by było, gdyby Arystofanes miał Facebooka?* – s. 144
- Joanna Jatzak : *Fan wars – hejterstwo w Korei Południowej* – s. 156

Rozdział III. Społeczno-polityczny portret hejtera

- Kamil Durajczyk : *Hejterstwo w polityce – znak czasów czy odwieczny element gry politycznej?* – s. 173
- Patrycja Chrzanowska : *Rola mowy nienawiści w zjawiskach dyskryminacji i stygmatyzacji* – s. 185
- Michał Przybylski : *Hejterstwo: przejaw wiedzy czy niewiedzy? Analiza wypowiedzi internautów w odniesieniu do zjawiska ubóstwa* – s. 200
- Marta Banout, Anna Pyszkowska : *Hejtera obraz moralny : postawy wobec uchodźców w kontekście przekonań i wartości* – s. 214

JABŁOŃSKA Marta R. : ***Człowiek w cyberprzestrzeni : wprowadzenie do psychologii Internetu*** . – Łódź : Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2018. – S. 97-130 : [Rozdział] 4, *Agresja słowna w Internecie.*

Zawiera:

- 4.1. *Istota agresji* – s. 98;
- 4.2. *Hejterzy i język nienawiści w Internecie* – s. 109;
- 4.3. *Motywy agresji słownej w Internecie z punktu widzenia agresora* – s. 116
- 4.4. *Reakcje na agresję słowną w cyberprzestrzeni* – s. 124

ZASOBY ONLINE

Publikacje nie chronione prawem autorskim lub licencjonowane,
dostępne dla każdego użytkownika Internetu

BIAŁEK-SZWED Olga : **Mowa nienawiści problemem współczesnych mediów** // Zeszyty Naukowe KUL. – 2018, nr 4, s. 331-342. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w:
<https://ojs.academicon.pl/index.php/zkul/article/view/2084/1902>

BULANDRA Adam, KOŚCIÓŁEK Jakub, ZIMNOCH Mateusz : **Mowa nienawiści w przestrzeni publicznej ; raport z badań prasy w 2014 roku**. – Kraków : Stowarzyszenie Interkulturalni.pl. Fundacja Dialog Pheniben, 2015.[Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w:
<http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2015/10/Mowa-nienawi%C5%9Bci-w-przestrzeni-publicznej.-Raport-z-bada%C5%84-prasy-w-2014-roku-1.pdf>

Zawiera:

- Mowa nienawiści w świetle dostępnych badań i oficjalnych stanowisk instytucji publicznych;
- Mowa nienawiści w prasie w 2014 roku – badanie ilościowe;
- Założenia wstępne wstecznego badania prasy;
- Metodologia i przebieg badania;
- Założenia i przebieg badania jakościowego;
- Artykuły dotyczące islamu i muzułmanów;
- Artykuły poświęcone Żydom;
- Artykuły poświęcone mniejszościom seksualnym.

BULANDRA Adam, KOŚCIÓŁEK Jakub : **Przeciwdziałanie mowie nienawiści : podręcznik dla środowiska politycznego**. – Kraków : Stowarzyszenie Interkulturalni.pl. Fundacja Dialog Pheniben, 2016. Do pobrania z: <http://www.interkulturalni.pl/-110.html>

Publikacja powstała w ramach projektu „Hate Speech Alert – przeciwko mowie nienawiści w przestrzeni publicznej”.

Zawiera:

1. Czym jest mowa nienawiści?

- 1.1. Definicje w prawie międzynarodowym
- 1.2. Polskie prawo wobec mowy nienawiści
 - 1.2.1. Wprowadzenie
 - 1.2.2. Zasady odpowiedzialności karnej za czyny będące mową nienawiści
 - 1.2.3. Inne przepisy prawa karnego pomocne w walce z mową nienawiści
 - 1.2.4. Niejasność pojęcia mowy nienawiści a zasady gwarancyjne prawa karnego
- 1.3. Międzynarodowe standardy wolności słowa
 - 1.3.1. Zasady ogólne
 - 1.3.2. Implementacja międzynarodowych standardów w teorii i praktyce stosowania prawa

2. Rola środowiska politycznego w ochronie obywateli przed mową nienawiści

3. Dlaczego nie można usprawiedliwiać mowy nienawiści wolnością słowa?

4. Obowiązek ochrony grup dyskryminowanych przed mową nienawiści

5. Mowa nienawiści wobec grup i osób podlegających ochronie

- 5.1. Wprowadzenie
- 5.2. Mowa nienawiści skupiona na płci
 - 5.2.1. Zakaz dyskryminacji ze względu na płeć
 - 5.2.2. Współczesne rozumienie identyfikacji płciowej – uwagi wstępne
 - 5.2.3. Mowa nienawiści skupiona na płci – uwarunkowania i skutki
- 5.3. Mowa nienawiści w stosunku do mniejszości rasowych, narodowych i etnicznych
 - 5.3.1. Uwagi ogólne
 - 5.3.2. Charakter dyskryminacji rasowej, etnicznej i narodowościowej
 - 5.3.3. Antysemityzm jako specyficzny typ dyskryminacji
 - 5.3.4. Konsekwencje dyskryminacji rasowej, etnicznej i narodowościowej
- 5.4. Mowa nienawiści skupiona na wyznaniu, bezwyznaniowości i światopoglądzie
 - 5.4.1. Znaczenie religii w systemach politycznych – uwagi wstępne
 - 5.4.2. Stosunek do islamu – geneza i społeczne konsekwencje
 - 5.4.3. Przyczyny i formy mowy nienawiści względem chrześcijan i innych wyznań
 - 5.4.4. Mowa nienawiści wobec osób o innym światopoglądzie
- 5.5. Mowa nienawiści stosowana ze względu na wiek
- 5.6. Mowa nienawiści w stosunku do osób niepełnosprawnych
- 5.7. Mowa nienawiści wobec mniejszości seksualnych

6. Kodeks etyczny języka politycznego – jak mówić, by nie obrazić?

7. Wybrana literatura uzupełniająca

CYMANOW-SOSIN Klaudia, DRĄG Katarzyna : **Obraz ekonomicznej migracji Ukraińców do Polski w nowych mediach - zróżnicowane formy zagrożenia w tekstach polskojęzycznych** // Kultura – Media – Teologia. – 2017, nr 29, s. 58-68. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: https://kmt.uksw.edu.pl/media/pdf/kmt_2017_29_calosc.pdf

CYRAN Marta : **Organizacje społeczne przeciw mowie nienawiści**. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <https://publicystyka.ngo.pl/organizacje-spoeczne-przeciw-mowie-nienawisci>

Czym jest mowa nienawiści? / Fundacja Humanity in Action Polska. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: http://uprzedzuprzedzenia.org/czym-mowa-nienawisci/?fbclid=IwAR3cQPzyVP8O1NbsCrzFbfmzOTjJJtuI5_ZTlgp33S6WOQT92NvMwfBv5qE

DEMENKO Anna : **Wypowiedź jako czynność sprawcza - na przykładzie znieważenia przedmiotu czci religijnej** // Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny. – 2016, z. 4, s. 137-149. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/rpeis/article/view/6847/6844>

DĘBSKA Hanna : **Mowa nienawiści a wolność słowa w Internecie – w poszukiwaniu uniwersalnego rozwiązania. Uwagi na marginesie rozważań Jamesa Banksa** // W: Wysocka-Pleczyk Małgorzata, Świeży Beata : *Człowiek załogowany. 1, Od mowy nienawiści do integracji w sieci*. – Kraków : Biblioteka Jagiellońska, 2013. – S. 8-17. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/doccontent?id=254812>

DROSIO-CZAPLIŃSKA Joanna : **Hejt jak pejcz** // Polityka. – 2015, nr 3, s. 26-27. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/spoleczenstwo/1605237,1,cyberprzemoc-szczegolnie-grozna-wsrod-najmlodszych.read>

Problem przemocy słownej wśród dzieci i młodzieży w Internecie.

DROŻDŻ Michał : **Język nienawiści w dyskursie medialnym** // Acta Universitatis Lodzensis. Folia Litteraria Polonica. – 2016, nr 1, s. 21-32. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: http://dspace.uni.lodz.pl:8080/xmlui/bitstream/handle/11089/17639/2-021_032-Dro%C5%BCd%C5%BC.pdf?sequence=1&isAllowed=y

DZIADZIO Andrzej : **Wolność słowa a mowa nienawiści – dawniej i dziś** // Forum Prawnicze /4 (30) (2015) s. 3-18.[Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://www.forumprawnicze.eu/attachments/article/144/Dziadzio.pdf>

FORDOŃSKI Krzysztof : **Konfederacja Warszawska, ksiądz Piotr Skarga i mowa podszyta nienawiścią** // W: Terminus : półrocznik poświęcony tradycji antycznej w kulturze europejskiej. – R. 15, z. 1/4 (2013), s. 37-66. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://www.ejournals.eu/Terminus/2013/Terminus-2013-1/art/1202/>

GAJDZIŃSKI Piotr : **Odmieńców trzeba mordować, choćby i słowem** // Odra. – 2019, nr 1, s. 8-12. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <https://okis.pl/wp-content/uploads/2019/01/Gajdzinski.pdf>

GAWROL Katarzyna : **Hejt w Internecie** // Edukacja – Technika – Informatyka. – 2016, nr 4 s. 303-309. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=483209>

GĘBALA Stanisław : **Mnogie hufce hejterstwa polskiego i ich hetman wielki** // Zdanie. – 2016, nr 3/4, s. 99-101.[Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <https://docplayer.pl/60822769-Pismo-stowarzyszenia-kuznica.html>

GRUDECKI Michał : **Prawnokarne konsekwencje hejtu internetowego** // Kultura – Media – Teologia. – 2017, nr 29, s. 112-126.[Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: https://kmt.uksw.edu.pl/media/pdf/kmt_2017_29_calosc.pdf

HANSEN Karolina : **Mowa nienawiści : Raport z Polskiego Sondażu Uprzedzeń 3**. – Warszawa, 2017.[Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: http://cbu.psychologia.pl/uploads/PPS3_raporty/PPS3_MowaNienawisci_Hansen_fin.pdf

Historie nienawiści. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2016/09/Z2-Szansa-2016-04-Historie-nienawis%CC%81ci-pe%C5%82ne-v7.5-END-PL-web-reduced.pdf>

Materiał do publikacji został zebrany przez młodych ludzi zaangażowanych w działania projektu „Dolnośląska Kampania przeciwko Mowie Nienawiści” realizowany przez Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży SZANSA w Głogowie w ramach programu „Obywatele dla Demokracji” finansowanego z Funduszy EOG. Projekt jest realizowany we współpracy z Amnesty International Norway.

JABŁOŃSKA Marta Regina : **Język nienawiści w Internecie : podłoże, ewolucja i odpowiedzialność prawna** // Acta Universitatis Lodzianis. Folia Oeconomica. – 2016, nr 6, s. 67-79. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: http://dspace.uni.lodz.pl:8080/xmlui/bitstream/handle/11089/21761/0_13%5b67%5d-79_Jablonska.pdf?sequence=1&isAllowed=y

JAKUBOWSKI Piotr : **Uchodźcy jako kozioł ofiarny ver. 2.0. Figury i schematy internetowej mowy nienawiści wokół tzw. kryzysu migracyjnego** // Kultura – Media – Teologia. – 2017, nr 29, s. 86-111.[Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: https://kmt.uksw.edu.pl/media/pdf/kmt_2017_29_calosc.pdf

JURCZAK Justyna : **Działalność Policji wobec zjawiska stadionowej mowy nienawiści.** - Warszawa : Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, 2015. – (Seria Monografia / Rzecznik Praw Obywatelskich). [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <isp.policja.pl/download/12/9181/RAPORTstadionowamowanienawiscifinal.pdf>

Zawiera rozdziały:

- *Rozdział I. Mowa nienawiści jako element przestępczości stadionowej;*
- *Rozdział II. Krajowe i międzynarodowe uregulowania prawne związane z mową i przestępstwami z nienawiści, w tym również w piłce nożnej;*
- *Rozdział III. Mowa nienawiści na polskich i europejskich stadionach piłkarskich.*

JUZA Marta : **Hejterstwo w komunikacji internetowej : charakterystyka zjawiska, przyczyny i sposoby przeciwdziałania** / Instytut Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Pedagogicznego im KEN w Krakowie // Profilaktyka Społeczna i Resocjalizacja. – T. 25 (2015), s. 27-50. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-2536802e-bb0f-446e-90ea-b3b74d9550a3>

KIELAK Elżbieta : **Mowa nienawiści – kilka słów o teorii.** [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: https://biblioteka.ceo.org.pl/sites/default/files/Mowa%20nienawi%20C5%9Bci_TEKST_0.pdf

KOŁACZEK Małgorzata : **Mowa nienawiści a wolność słowa – definicje i prawo** // W: *Jak pisać, nie dyskryminując? : przewodnik dla środowiska dziennikarskiego.* – Kraków : Stowarzyszenie Interkulturalni.pl. Fundacja Dialog Pheniben, 2016. – S. 49-54. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2016/11/Jak-pisa%20nie-dyskryminuj%20C4%85c.-Przewodnik-dla-%20C5%9Brodowiska-dziennikarskiego.pdf>

KWIECIEŃ Adam : **Poradnik obywatela : co możemy zrobić, gdy zetkniemy się z mową nienawiści.** – Warszawa : Otwarta Rzeczpospolita-Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii, 2009. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2016/11/Poradnik-obywatela1.pdf>

LANKIEWICZ Hadrian, A. Szczepaniak-Kozak Anna : **Polityczna poprawność dyskursu edukacyjnego : nauczyciel języka obcego w przeciwdziałaniu mowie nienawiści** // Neofilolog. – 2016, nr 1, s. 53-68. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/n/article/viewFile/14640/14451>

LESZCZUK-FIEDZIUKIEWICZ Anna : **Czy hejt i mowa nienawiści staną się normą? Społeczne uwarunkowania zachowań dewiacyjnych w Internecie** // W: *Media a świat wartości : pomiędzy wolnością słowa a mową nienawiści w dyskursie.* – S. 99-116. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: http://uwm.edu.pl/mkks/wpcontent/uploads/MKKS_14_3_2018_08_Leszczuk-Fiedzukiewicz-A.pdf

MAJEWSKA Iwona : **Mowa nienawiści w przestrzeni publicznej : podstawowe informacje.** [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2015/10/booklet-mowa-nienawisci.pdf>

Definicja oraz źródła mowy nienawiści. Symbole mowy nienawiści. Konsekwencje przestępstw z nienawiści. Przestępstwa z nienawiści w prawie polskim. Podstawy prawne do usuwania napisów i symboli ksenofobicznych. Wykaz stron internetowych zawierających informacje dotyczące problemów dyskryminacji, nietolerancji, wykluczenia, rasizmu itd.

Mowa nienawiści : raport z badań sondażowych / [autorzy] Michał Bilewicz [i inni]. – Warszawa : Fundacja im. Stefana Batorego, 2014. [Przełączany 7.08.2019]. Dostępny w: http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2014/06/raport_final_poj.pdf

Mowa nienawiści / język nienawiści [definicje] / opracował Krzysztof Śmiszek. <https://rownosc.info/dictionary/mowa-nienawisci-jezyk-nienawisci/>

Mowa nienawiści a prawo na tle współczesnych zjawisk społeczno-politycznych / pod redakcją naukową Wiesława Pływaczewskiego Macieja Dudy. – Olsztyn : Katedra Kryminologii i Polityki Kryminalnej Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, 2017. [Przełączany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://www.uwm.edu.pl/kryminologia/wp-content/uploads/2017/02/Mowa-nienawi%C5%9Bci-a-prawo-na-tle-wsp%C3%B3%C5%82czesnych-zjawisk-spo%C5%82eczno-politycznych.pdf>

Mowa nienawiści, mowa pogardy : raport z badania przemocy werbalnej wobec grup mniejszościowych / [autorzy] Mikołaj Winiewski [i inni]. – Warszawa : Fundacja im. Stefana Batorego, 2017.[Przełączany 7.08.2019]. Dostępny w: http://www.batory.org.pl/upload/files/pdf/MOWA_NIENAWISCI_MOWA_POGARDY_INTERNET.pdf

Mowa nienawiści w Internecie : jak z nią walczyć? : materiały z konferencji zorganizowanej przez Obserwatorium Wolności Mediów w Polsce, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka oraz Zakład Praw Człowieka WPIA UW i Zakład Praw Człowieka Wydziału Politologii UMCS w dniu 29 października 2012 r. / pod redakcją Dominiki Bychawskiej-Siniarskiej i Doroty Głowackiej. – Warszawa : Helsińska Fundacja Praw Człowieka, 2013. [Przełączany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://pl.zpc.wpia.uw.edu.pl/wp-content/uploads/2010/04/Mowa-nienawisci-w-internecie.pdf>

Zawiera artykuły:

- Dominika Bychawska-Siniarska : Wstęp : Zjawisko mowy nienawiści w sieci {s. 6-11);
- Ewa Łętowska : Zwodnicze uroki pokusy karania hate speech (s. 15-20);
- Andrzej Seremet : Rola prokuratury w ściganiu przestępstwa mowy nienawiści (s. 21-26);
- Anna Maria Sowińska : Moderacja forów jako instrument walki z mową nienawiści w sieci (s. 27-34);
- Grzegorz Wanio ; Prawne instrumenty walki z mową nienawiści a obowiązki administratorów stron internetowych (s. 35-44);
- Aleksandra Gliszczyńska-Grabias : Międzynarodowoprawne standardy wolności słowa a mowa nienawiści (s. 45-51);
- Adam Bodnar : Rola dostawców usług internetowych w walce z mową nienawiści w internecie (s. 52-62)

Mowa nienawiści wobec muzułmanów i muzułmanek / opracowanie: Elżbieta Krawczyk, Arkadiusz Tomaszewski ; Centrum Edukacji Obywatelskiej. [Przełączany 7.08.2019]. Dostępny w: https://biblioteka.ceo.org.pl/sites/default/files/Mowa%20nienawi%C5%9Bci%20wobec%20islamu_EK_0.pdf

NARUSZEWICZ-DUCHLIŃSKA Alina : **Intencjonalne językowe zakłócenia komunikacji internetowej (trolling, flaming, hejting)** // Prace Językoznawcze. – 2014, nr 4, s. 89-97. [Przełączany 7.08.2019]. Dostępny w: https://www.researchgate.net/publication/278963666_Intencjonalne_jezykowe_zaklocenia_komunikacji_internetowej_trolling_flaming_hejting/download

ODRZYWOŁEK Katarzyna : **Mowa nienawiści wobec społeczności romskiej na podstawie memów internetowych** // Studia Romologica. – Nr 8 (2015), s. 187-201.[Przełączany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://studiaromologica.pl/wp-content/uploads/pdf/studia-romologica-8-2015-Odrzywolek.pdf>

OWCZAREK Małgorzata : **Antysieć, czyli ruchy nienawiści w Internecie** // Profilaktyka Społeczna i Resocjalizacja. – T. 29 (2016), s. 65-97. [Przełączany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://www.ipsir.uw.edu.pl//UserFiles/File/Publikacje/PSiR/Tom%2029/psir.2016.029.03.pdf>

PODRAZA Urszula : **Hejt jako zagrożenie wizerunku i pozycji rynkowej firm** // Kultura – Media – Teologia. – 2017, nr 29, s. 33-45. [Przełączany 7.08.2019]. Dostępny w: https://kmt.uksw.edu.pl/media/pdf/kmt_2017_29_calosc.pdf

Przemoc motywowana uprzedzeniami : przestępstwa z nienawiści / pod redakcją Anny Lipowskiej-Teutsch i Ewy Ryłko. – Kraków : Towarzystwo Interwencji Kryzysowej, 2007. [Przełączany 7.08.2019]. Dostępny w: https://www.autonomia.org.pl/doc/przestepstwa_z_nienawisci.pdf

Zawiera:

Część I: Przestępstwa motywowane uprzedzeniami – znane nienazwane

- Ewa Ryłko : Jak mówić o przestępstwach z nienawiści – s. 11
- Anna Szul-Szywała : Przestępstwa z nienawiści w polskim prawie – s. 13

- Anna Lipowska-Teutsch : *Mowa nienawiści. Szerzenie nienawiści przez internet* — s. 22
- **Część II: Poznajemy przestępstwa z nienawiści**
- Ewa Ryłko : *Metodologia komunikowania się na temat przestępstw z nienawiści* — s. 29
- Agata Teutsch : *Warsztat antydyskryminacyjny jako integralny element szkoleń na temat przestępstw z nienawiści* — s. 48
- Halina Grzymała-Moszczyńska, Joanna Grzymała-Moszczyńska : *Zagadnienia kulturowe i społeczne strategie radzenia sobie z przestępstwami popełnianymi z nienawiści* — s. 52
- Agata Teutsch : *Społeczno-psychologiczne aspekty uprzedzeń* — s. 73
- Agata Teutsch : *Budowanie wspólnoty i przeciwdziałanie nienawiści. Lekcje dla szkół średnich i gimnazjów* — s. 82
- Monika Serkowska, Anna Lipowska-Teutsch : *Postępowanie policji wobec przestępstw z nienawiści* — s. 102
- Anna Lipowska-Teutsch : *Sprawcy przestępstw z nienawiści* — s. 117
- Beata Zadumińska : *Przestępstwa motywowane nienawiścią przez wzgląd na niepełnosprawność* — s. 130
- **Część III: Zamiast posumowania**
- Anna Lipowska-Teutsch : *Przeciwdziałanie przestępstwom z nienawiści* — s. 143
- *Zakończenie* — s. 155
- Anna Lipowska-Teutsch : *Odsyłacze do stron WWW* — s. 156
- *Aneks – wzory pozwów* — s. 163

Przestępstwa motywowane uprzedzeniami – dylematy, wyzwania, strategie / pod redakcją Michała Pawłęgi i Piotra Godziszka. – Warszawa : Stowarzyszenie Interwencji Prawnej i Stowarzyszenie Lambda-Warszawa, 2016. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2016/10/2016-SIP-Lambda-RiB-KPPMU-Przestepstwa-1.pdf>

Raport o homofobicznej mowie nienawiści w Polsce / redakcja Greg Czarnecki. – Warszawa : Kampania Przeciw Homofobii, 2009.
http://www.mowanienawisci.info/wpcontent/uploads/2014/04/homofobiczna_mowa_nienawisci.pdf

ROGALSKA Ewlna, URBAŃCZK Michał : **Złożoność zjawiska mowy nienawiści w pozaprawnym aspekcie definicyjnym** // Acta Universitatis Wratislaviensis. Studia nad Autorytaryzmem i Totalitaryzmem 39, nr 2 (2017), s. 117-135. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <sfzh.sjol.eu/download.php?id=4084ba2d4d1f1c1e63c575a10a1c6a63e2108459>

ROSIŃSKA Klaudia : **Zjawisko hejtingu wśród młodzieży oraz sposoby przeciwdziałania** // Kultura – Media – Teologia. – 2017, nr 29, s. 9-23. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: https://kmt.uksw.edu.pl/media/pdf/kmt_2017_29_calosc.pdf

RYBICKA Marta : **Wilki i owce w Internecie, czyli raport na temat hejtu wśród młodzieży : [prezentacja]**. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: http://brpd.gov.pl/sites/default/files/iqs_raport_z_badania.pdf

Społeczna percepcja przemocy werbalnej i mowy nienawiści : komunikat z badań / opracował Michał Feliksiak ; Centrum Badania Opinii Społecznej. – Warszawa , 2007. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2014/04/K_074_07.pdf

STAREGO Karolina : **O potrzebie wartości radykalnych w edukacji obywatelskiej** // Rocznik Pedagogiczny. – T. 39 (2016), s. 69-82.
<http://journals.pan.pl/dlibra/publication/124021/edition/108208/content/o-potrzebie-wartosci-radykalnych-w-edukacji-obywatelskiej-starego-karolina?language=pl>

SYNOWIEC-JAJE Lidia : **Mowa nienawiści wobec kultury dominującej : forumowicze portalu onet.pl o kościele katolickim w Polsce** // Studia Humanistyczne AGH. – 2018, nr 1, s. 49-66. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://journals.bg.agh.edu.pl/STUDIA/2018.17.1/human.2018.17.1.49.pdf>

SZCZEPANIAK-KOZAK Anna, LANKIEWICZ Hadrian : **Wybrane aspekty mowy nienawiści w Polsce** // Lingwistyka Stosowana. – 2017, nr 1, s. 135–147. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: https://www.researchgate.net/publication/313881216_Wybrane_aspekty_mowy_nienawisci_w_Polsce

SZOSTAKIEWICZ Adam : **Dyskusja - tak, edukacja - tak, nienawiść – nie** // W: *Jak pisać, nie dyskryminując? : przewodnik dla środowiska dziennikarskiego*. – Kraków : Stowarzyszenie Interkulturalni.pl. Fundacja Dialog Pheniben, 2016. – **S. 33-38**. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2016/11/Jak-pisa%C4%87-nie-dyskryminuj%C4%85c.-Przewodnik-dla-%C5%9Brodowiska-dziennikarskiego.pdf>

SZYMCZAK Emilia : **Hejting jako przykład współczesnego zagrożenia w przestrzeni społecznej** // Studia Edukacyjne. – 2015, nr 37, s. 91-107. [Przeeglądany 7.08.2019]. Dostępny w: https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/14438/1/SE_37_2015_Szymczak.pdf

TRZASKOWSKI Paweł : **Nie sposób dialogować z pięścią. : o skuteczności zewnętrznej moderacji w walce z nieetycznymi komentarzami internetowymi** // Kultura – Media – Teologia. – 2017, nr 29, s. 24-32. [Przeoglądany 7.08.2019]. Dostępny w: https://kmt.uksw.edu.pl/media/pdf/kmt_2017_29_calosc.pdf

URBANEK Grzegorz : **Hejt jako społeczny przejaw patologii w Internecie : próba klasyfikacji adresatów** // Kultura Bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje. – 2018, nr 29, s. 218-237. [Przeoglądany 7.08.2019]. Dostępny w: http://kultura-bezpieczenstwa.pl/wp-content/uploads/2018/07/KB_29_sr_218-237.pdf

WAJS Piotr : **Hejting i trolling w kontekście kanonów 1364 i 1369 Kodeksu Prawa Kanonicznego** // Kultura – Media – Teologia. – 2017, nr 29, s. 127-143. [Przeoglądany 7.08.2019]. Dostępny w: https://kmt.uksw.edu.pl/media/pdf/kmt_2017_29_calosc.pdf

WŁODARCZYK Joanna : **Mowa nienawiści w internecie w doświadczeniu polskiej młodzieży.** [Przeoglądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2014/10/Mowa-nienawi%C5%9Bci-w-internecie-w-do%C5%9Bwiadczeniu-polskiej-m%C5%82odzie%C5%BCy.pdf>

WŁODARCZYK Joanna : **Mowa nienawiści w internecie w doświadczeniu polskiej młodzieży** // Dziecko Krzywdzone : teoria, badania, praktyka. – 2014, nr 2, s. 122-158. https://fdds.pl/wp-content/uploads/2016/05/Wlodarczyk_J_2014_Mowa_nienawisci_w_internecie.pdf

Zakładki : przeciwdziałanie mowie nienawiści w sieci poprzez edukację o prawach człowieka / redakcja merytoryczna Rui Gomes. – Warszawa, 2015. [Przeoglądany 7.08.2019]. Dostępny w: http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2015/10/zakladki_net_20151.pdf

PROPOZYCJE METODYCZNE DLA NAUCZYCIELI

STANISZEWSKA Zofia : **Dzieci w sieci dobrych manier** / ilustrował Artur Nowicki. – Bielsko-Biała : "Debit", copyright 2015. – **S. 37-40** : *Kto się kryje za Marsem, czyli kilka słów o hejtowaniu*
Książka jest przewodnikiem dla dzieci w wieku 9-12 lat. W przystępny i zabawny sposób zgłębia tajniki etykiety w Internecie. Zaprezentowany tekst może być wykorzystany przez nauczyciela podczas realizacji zajęć edukacyjnych poświęconych hejtowi.
Wypożyczalnia Piotrków: sygnatura 108842

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

(Artykuły dostępne w Czytelnicy Biblioteki Pedagogicznej w Piotrkowie Trybunalskim i/lub jej Filiach)

ŁASZCZYCH Agnieszka : *Stop hejtowi* // **Biblioteka w Szkole. – 2019, nr 1, s. 36-39**
Scenariusz zajęć.

TYL Marzena : *Jak radzić sobie z mową nienawiści? : projekt edukacyjny* // **Biblioteka w Szkole .- 2018, nr 1, s. 18-21**

ZASOBY ONLINE

*Publikacje nie chronione prawem autorskim lub licencjonowane,
dostępne dla każdego użytkownika Internetu*

„Co to jest mowa nienawiści? : przeciwdziałanie mowie nienawiści, również w internecie” : scenariusz lekcji wychowawczej nr 2 / Fundacja Pracownia Kompetencji. [Przeoglądany 7.08.2019]. Dostępny w: http://www.fpk.org.pl/new/images/Scenariusz_lekcji_nr_2_Co_to_jest_mowa_nienawi%C5%9Bci._Przeciwdzia%C5%82anie_mowie_nienawi%C5%9Bci_r%C3%B3wnie%C5%BC_w_Internecie.pdf

DOMAGAŁA Arkadiusz, KRAWCZAK-CHMIELECKA Agnieszka, MIKULSKA-JOLLES Agnieszka : **Wokół dyskryminacji : materiały edukacyjne**. – Wrocław : Komisja Europejska Przedstawicielstwo Regionalne, 2018. – S. 43-60 : [Rozdział] 2, *Mowa nienawiści i przemoc rówieśnicza motywowana mową nienawiści*. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w : https://ec.europa.eu/poland/sites/poland/files/materialy_educacyjne_prke_wokol_dyskryminacji.pdf

Zawiera:

- 2.1. *Materiały bazowe* – s. 43
- 2.2. *Uwagi i sugestie dotyczące materiału bazowego* – s. 49
- 2.3. *Materiały i narzędzia edukacyjne* – s. 50
- 2.4. *Propozycje do dyskusji i aktywności z uczniami* – s. 53
- 2.5. *Przydatne strony internetowe* – s. 56
- 2.6. *Literatura uzupełniająca* – s. 58

Gadać każdy może? czyli komunikacja a mowa nienawiści : [scenariusz zajęć] / Stowarzyszenie Grupa Inicjatyw Kultuuralnych. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w : <http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2016/09/komunikacja-interpersonalna-scenariusz-nr-1-%E2%80%94kopia.pdf>

Scenariusz zajęć realizowany w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.

Hejt stop : scenariusze działań edukacyjnych. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w : <http://docplayer.pl/783097-Scenariusze-dzialan-edukacyjnych.html>

Zawiera:

- *Temat: Mowa nienawiści w mojej okolicy : dla uczniów szkół ponadpodstawowych;*
- *Temat: Nie obrażam – nie jestem obrażany. O nienawiści i mowie nienawiści : dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych;*
- *Temat: Hejting. Jak walczyć z nienawiścią w Internecie? : dla uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych.*

Internet bez hejtu : scenariusz dla klas IV-VI szkół podstawowych / opracowanie: Maciej Kępką, Ewa Dziemidowicz ; Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w : http://edukacja.fdds.pl/78f159d4-3008-4471-927b-5ee834b058db/Extras/internet_bez_hejtu_scenariusz_zajec.pdf

Internet bez hejtu : scenariusz pikniku edukacyjnego : dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych / Ewa Dziemidowicz, Maciej Kępką ; Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w : <https://www.edukacja.fdds.pl/258277a5-bad5-4dba-b2bc-4e688dd67c1f/Extras/scenariusz-internet-bez-hejtu-scenariusz-pikniku-edukacyjnego-FDDS-07042017.pdf>

Jak radzić sobie w sytuacji doświadczenia przez ucznia zjawiska hejtu : materiał dla uczniów / Global Dignity Poland ; Fundacja Świadomego Rozwoju. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w : http://www.cc.edu.pl/files/9615/0764/5398/Global_Dignity_Poland_HEJT_DZIECKO_materiał_educacyjny.pdf

KIERMUT Daniel : **Mowa nienawiści w realnym świecie i Internecie ; [scenariusz zajęć dla uczniów w wieku 7-14 lat]**. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w : <http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2016/09/Mowa-nienawisci-w-internecie.pdf>

Projekt realizowany jest w ramach programu „Obywatele dla Demokracji”, finansowanego z Funduszy EOG przez Wędrówny Uniwersytet Dziecięcy.

KOBYŁECKA Anna : **Scenariusz lekcji o hejcie w sieci. Gimnazjum im. Jana Pawła II w Susku**. [Przełgądany 7.08.2019]. Dostępny w : https://cybernauci.edu.pl/wp-content/uploads/2017/05/scenariusz-zj%C4%99%C4%87-Gim_Susk.pdf

Nie daj się złapać w sieci : mowa nienawiści : scenariusz zajęć warsztatowych / opracowanie: Agnieszka Sikora ; współpraca: Katarzyna Reyes-Czechowicz ; Fundacja po Drugie. <http://podrugie.pl/wp-content/uploads/2016/10/scenariusz.pdf>

Scenariusz zajęć warsztatowych, który powstał w ramach projektu „Nie daj się złapać w SIECI”. Scenariusz jest skierowany do młodzieży przebywającej w placówkach resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych, ale można również na jego podstawie przeprowadzić z młodzieżą gimnazjalną.

Od mowy nienawiści, poprzez tolerancję, do porozumienia : zbiór scenariuszy lekcji, warsztatów, debat / pod redakcją Laury Koby, Bogdana Drozdowicza i Katarzyny Błasińskiej. – Gdańsk : Fundacja Instytut Równowagi Społeczno-Ekonomicznej, 2015. [Przeglądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2016/11/Od-mowy-nienawi%C5%9Bci-poprzez-tolerancj%C4%99-do-porozumienia.pdf>

Przytul hejtera : scenariusz zajęć dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych / Maciej Kępka ; Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę. <https://www.edukacja.fdds.pl/a1d923f2-0965-4e1a-aacb-8012606b255c/Extras/scenariusz-przytul-hejtera-FDDS-07042017.pdf>

Przytul hejtera : prezentacja do zajęć / Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę . <https://www.edukacja.fdds.pl/a1d923f2-0965-4e1a-aacb-8012606b255c/Extras/prezentacja-przytul-hejtera-FDDS-26042017.pdf>

Słowa, które ranią : [scenariusz zajęć dla uczniów starszych klas szkół podstawowych]. [Przeglądany 7.08.2019]. Dostępny w: <https://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/slowa-ktore-rania/?fbclid=IwAROVfPKiytm0r-0r5ceyASdNVFSrfaeliLhbbamuUHTzpWGPq00ytxKy3qM#top>

SOWIŃSKI Tomasz : **Mowa nienawiści : materiał do realizacji na lekcji wychowawczej : [scenariusz lekcji]**. [Przeglądany 7.08.2019]. Dostępny w: http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2014/08/mowa_scenariuszHQ.pdf

Scenariusz zajęć, który powstał w ramach projektu NOWE MEDIA [materiały dydaktyczne dla nauczycieli]we współpracy z Narodowym Instytutem Audiowizualnym.

WALAĞ Ewelina : **Temat zajęć: Od hate speech do hate crime : scenariusz dla szkoły średniej**. [Przeglądany 7.08.2019]. Dostępny w: https://biblioteka.ceo.org.pl/sites/default/files/Od%20hate%20speech%20do%20hate%20crime_scenariusz%20lekcji.pdf?fbclid=IwAR3wV2uHyrKC2aZNFZiXK-Z54ogLtKn15pUF06rk799rWKICxnE1SaSiNE

Materiał edukacyjny Centrum Edukacji Obywatelskiej powstał w ramach projektu „Szkoła Tolerancji”.

Warsztat „Mowa nienawiści” / Raciborskie Stowarzyszenie Kulturalne ASK. [Przeglądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2016/09/scenariusz-mn1.pdf>

Scenariusz warsztatów dla młodzieży.

Warsztat "Hate-delete" / Raciborskie Stowarzyszenie Kulturalne ASK. [Przeglądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2016/09/scenariusz-niehejt.pdf>

ZALEWSKA-UBERMAN Anna : **Mowa nienawiści : konspekt zajęć : [dla uczniów w wieku 13-16 lat]**. [Przeglądany 7.08.2019]. Dostępny w: <http://teatrotekaszkolna.pl/konspekt/detal?id=47>

Zamiast hejtu : scenariusz zajęć dla uczniów szkół gimnazjalnych / Dziemidowicz Ewa, Wojtasik Łukasz ; Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę. [Przeglądany 7.08.2019]. Dostępny w: http://w_zjawiska_stosowania_mowy_nienawisci_w_Internecie_w%C5%9Brod_uczni%C3%B3w_gimnazj%C3%B3w_z_terenu_woj._lubelskiego_i_woj._podkarpackiego._ww.edu.fdds.pl/c453bec6-830f-4e3c-9f2e-27452e13002f/Extras/scenariusz_zamiast-hejtu.pdf

Zamiast hejtu - prezentacja do scenariusza zajęć lekcyjnych / Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę. [Przeglądany 7.08.2019]. Dostępny w: <https://www.edukacja.fdds.pl/c453bec6-830f-4e3c-9f2e-27452e13002f/Extras/prezentacja-zamiast-hejtu-FDDS-26042017.pdf>

ACADEMICA

<https://academica.edu.pl/>

Publikacje chronione prawem autorskim,

są dostępne online na dedykowanych terminalach w bibliotekach należących do systemu Academica (dostępne w Bibliotece Pedagogicznej)

CYREK Piotr : **Medialny język nienawiści a demokracja** // Zeszyty Naukowe / Wyższa Szkoła Informatyki, Zarządzania i Administracji w Warszawie. – 2012, z. 4, s. 27-38

DEPTA Anna : **Jak hejtowani są pisarze** // Opcje : kwartalnik kulturalny. – 2017, nr 1/2, s. 40-45

DUDA Artur : **"Grubawy palic, chamski" : czy istnieje hejt w teatrze?** // Opcje : kwartalnik kulturalny. – 2017, nr 1/2, s. 6-11

GLISZCZYŃSKA-GRABIAS Aleksandra : **Deficyty polskiego ustawodawstwa w zakresie przeciwdziałania mowie nienawiści i przestępstwom z nienawiści** // Studia Prawnicze (Wrocław). – 2014, z. 1, s. 113-128

GŁOWIŃSKI Michał : **Mowa publiczna dawniej i dzisiaj** : z profesorem Michałem Głowińskim rozmawia Wiesław Łuka // Res Humana : humanizm, racjonalizm, kultura świecka. – R. 24[25], nr 4 (2016), s. 7-9.

GOŁATA Krzysztof : **Hejt w sieci a wizerunek przedsiębiorcy** // Studia Ekonomiczne (Katowice). 2083-8611. 2017, nr 313, s. 74-86

JACZYŃSKI Michał : **O mowie nienawiści i muzyce zrodzonej z pogardy** // Opcje : kwartalnik kulturalny. – 2017, nr 1/2, s. 32-39

KALINOWSKA Danuta : **"Mowa nienawiści w Sieci" : hejting i trolling w internetowej komunikacji społecznej na przykładzie wortalu Styl.pl** = "Hate speech on The World Wide Web" : hatered and trolling in social communication on the Internet // Rynek, Społeczeństwo, Kultura : czasopismo naukowe. – 2017, nr 4, s. 125-130

KOLCZYŃSKI Mariusz : **Hejt internetowy jako narzędzie dekompozycji wizerunku politycznego** // Studia Politologiczne. – Vol. 45 (2017), s. 128-143

KOZŁOWSKI Tomasz : **Kciuk pogardy, uśmiech nienawiści** // Odra. – 2017, nr 3, s. 14-18

LINDE-USIEKNIIEWICZ Jadwiga : **Teoria relewancji jako narzędzie opisu mowy nienawiści** // Studia Pragmalingwistyczne. – R. 7 (2015), s. 53-68.

ŁABĘDŹ Krzysztof : **Polacy wobec innych narodów, mniejszości narodowych i uchodźców** // Chorzowskie Studia Polityczne. – Nr 10 (2015), s. 149-163

MARON Grzegorz : **Ochrona mniejszości seksualnych przed mową nienawiści a wolność słowa w państwach "common law"** // Przegląd Prawa Publicznego. – 2016, nr 7/8, s. 102-112

PRUS Elżbieta : **Hate speech po amerykańsku, czyli O mowie nienawiści w Stanach Zjednoczonych** // Aequitas : czasopismo naukowe. 2300-7656. 2015, nr 3, s. 116-129

SAWIŃSKI Julian Piotr : **Jak wyleczyć mowę agresji i ignorancji?** // Nowa Szkoła. – 2017, nr 9, s. 9-15

TRZASKOWSKI Paweł : **Różne sposoby mówienia o mowie nienawiści w polskich dziennikach** // Studia Pragmalingwistyczne. – R. 7 (2015), s. 69-83

WĘGRZYN Mateusz : **Hejt powszedni** // Notatnik Teatralny. – Nr 84/85 (2017), s. 162-167.

WOIŃSKI Mateusz : **Prawnokarne aspekty zwalczania mowy nienawiści**. – Warszawa : LexisNexis Polska, 2014. – (Seria: Monografie. Prawo Karne)

ZIEJKA Franciszek : **Ratujmy naszą mowę ojczystą** // Alma Mater (Kraków). – 2017, nr 191, s. 13-20

**WYDAWNICTWA INNYCH BIBLIOTEK
DOSTĘPNE NA ZAMÓWIENIE CZYTELNIKA
W RAMACH USŁUGI WYPOŻYCZEŃ MIĘDZYBIBLIOTECZNYCH**

Wydawnictwa zwarte (książki)

BUTLER Judith P. : **Walczące słowa : mowa nienawiści i polityka performatywu** / przełożył Adam Ostolski. – Warszawa : Wydawnictwo Krytyki Politycznej, 2010. – (Seria Idee ; 24)

GRZESIAK Mateusz : **Psychologia hejtu, czyli Jak radzić sobie z krytyką w życiu osobistym i zawodowym**. – Warszawa : Starway Institute, copyright 2017

JAKUBOWSKA-BRANICKA Iwona : **O dogmatycznych narracjach : studium nienawiści**. – Warszawa : Wydawnictwo Trio, 2013

KMIECIK Sławomir : **Przemysł pogardy 2 : mowa nienawiści wobec Lecha i Jarosława Kaczyńskich przed i po 10 kwietnia 2010 r.** – Warszawa : Prohibita, 2014

Mowa nienawiści a wolność słowa : aspekty prawne i społeczne / pod redakcją Romana Wieruszewskiego [i innych]. – Warszawa : Wolters Kluwer Polska, 2010. – (Seria Monografie / Wolters Kluwer Polska)

Materiały z ogólnopolskiej konferencji naukowej zorganizowanej 30 listopada 2009 r. w Poznaniu przez Poznańskie Centrum Praw Człowieka Instytutu Nauk Prawnych PAN oraz Zakład Praw Człowieka Wydziału Prawa i Administracji UW.

Przestępstwa z nienawiści w Polsce : publikacja pokonferencyjna / pod redakcją Przemysława Szczepłockiego. – Toruń : Stowarzyszenie na Rzecz Lesbijek, Gejów, Osób Biseksualnych, Osób Transpłciowych oraz Osób Queer „Pracownia Różnorodności”, 2011

WAWRZYNIAK Michał : **Hejtholik czyli Jak zaszczepić się na hejt, nie wpaść w pułapkę obgadywania oraz nauczyć zarabiać na tych, którzy cię oczerniają**. – Gliwice : Wydawnictwo „Helion”, 2015

Zawiera: Definicje. Co jest/nie jest hejtem? Powody hejtu. Czy hejt jest zły? Czy hejt jest dobry? Potrójne zaprzeczenie. Archetypy hejtholików. 4 fazy hejtbustera. Metody radzenia sobie z hejtem.

Artykuły z prac zbiorowych / rozdziały

BIAŁEK-SZWED Olga : *Agresja werbalna jako narzędzie komunikacji we współczesnej polskiej prasie* // W: **Współczesne media – wolne media? T. 3** / redakcja Iwona Hofman, Danuta Kępa-Figura. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2010

BINEK Paweł : *Quasi-termin "mowa nienawiści" : analiza socjolingwistyczna* // W: **Wiedza a instytucjonalizacja nieodpowiedzialności** / redakcja Mariusz Zemło, Arkadiusz Jabłoński, Jan Szymczyk. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2014. – (Studia nad Wiedzą Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Katedra Socjologii Wiedzy i Edukacji. Katedra Filozofii Społecznej. Katedra Socjologii Makrostruktur i Ruchów Społecznych t. 6). – S. 281-298

CEGIEŁA Anna : **Słowa i ludzie : wprowadzenie do etyki słowa** / Towarzystwo Kultury Języka. Zarząd Główny. – Warszawa : Dom Wydawniczy Elipsa, 2014. – 218 s. ; 214 cm. – (Seria Z Prac Towarzystwa Kultury Języka ; t. 10). – S. 211-218 [M. in. mowa nienawiści]

Cyberdyskredytacja pracowników : uwarunkowania, formy, implikacje / [autorzy] Anna Lipka [i inni] - Warszawa : CeDeWu.pl, 2016. – S. 25-26 : *Agresja językowa – mowa nienawiści*

DEMCZUK Agnieszka : *Wybrane aspekty mowy nienawiści wobec uchodźców we współczesnej Polsce* // W: **Polityka migracyjna w obliczu współczesnych wyzwań : teoria i praktyka**. – Lublin : Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej, 2018. – S. 399-422

NIJAKOWSKI Lech M. : *Mowa nienawiści w świetle teorii dyskursu* / W: **Analiza dyskursu w socjologii i dla socjologii** / pod redakcją Anny Horolets. – Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2008. – S. 113-133

NOWAKOWSKI Tomasz : *Internet – tolerancyjny świat nietolerancyjnych zachowań* // W : **Prace Naukowe Centrum Badań Społecznych UWM** / pod redakcją Józefa Garniewicza. – Olsztyn : Centrum Badań Społecznych, 2010. – S. 35-44

Artykuły z czasopism

GARSTKA Tomasz : *Skąd się bierze mowa nienawiści?* // **Dyrektor Szkoły**. –2017, nr 6, s. 74-76, 78

GOC Anna, ŻYŁA Marcin : *Mowa pogardy* // **Tygodnik Powszechny**. – 2017, nr 10, s. 25

- GODZIC Wiesław : *Cały świat może zostać obrócony w sferę nienawiści* / rozmowę przeprowadziła Anna Przybył // **Głos Pedagogiczny. – 2015, nr 74, s. 10-12**
Wywiad z medioznawcą, wykładowcą Uniwersytetu Humanistycznego w Warszawie na temat zjawiska hejtingu oraz możliwości walki z hejterami.
- GOETZ Magdalena : *Nie obrażaj, nie wykluczaj* // **Głos Nauczycielski. - 2017, nr 17/18, s. 16**
Polityczna poprawność w szkole. Raport "Mowa nienawiści, mowa pogardy 2016".
- JANICKI Mariusz, WŁADYKA Wiesław : *Wredna mowa* // **Polityka. – 2014, nr 8, s. 14-16**
Mowa nienawiści w stosunku do polskich polityków i ugrupowań politycznych.
- KALETA Włodzimierz : *Szkolna walka z wulgaryzmami* // **Dyrektor Szkoły. – 2017, nr 6, s.83-85**
- KĘPKA Maciej : *Jak przeciwdziałać nienawiści* // **Dyrektor Szkoły. – 2017, nr 6, s. 79-82**
- KIM Renata, LIS Ewelina : *Hejterzy bez zahamowań* // **Newsweek Polska. – 2016, nr 6, s. 10-14**
- KOZŁOWSKI Tomasz : *Fabryki hejterów* // **Dyrektor Szkoły. – 2017, nr 6, s. 70-72**
- KREJZ Krzysztof : *Hejt zamyka dyskusję* / rozmowę przeprowadził Wojciech Staszewski // **Newsweek Polska. – 2015, nr 29, s. 20, 22**
- KUBALA-KULPIŃSKA Aleksandra : *W sieci nienawiści, czyli o zachowaniach antyspołecznych w Internecie* // **Głos Pedagogiczny. – 2015, nr 9, s. 57-60**
- KUDYBA Karolina : *Słowa niosące nienawiść* // **Niebieska Linia. – 2017, nr 2, s. 27-30**
- KUŹMIŃSKI Michał : *Hejt.net.* // **Tygodnik Powszechny. – 2012, nr 32, s. 3-5**
Język nienawiści rasowej i wyznaniowej obecny na forach internetowych, blogach oraz serwisach społecznościowych.
- ŁOSKOT Małgorzata : *Hejt w Sieci : groźny przejaw uczniowskiej mowy nienawiści* // **Głos Pedagogiczny .-2018, [nr] 97, s. 52-54**
- ŁOSKOT Małgorzata : *Hejt w Sieci : groźny przejaw uczniowskiej mowy nienawiści* // **Monitor Dyrektora Szkoły. – 2018, [nr] 80, s. 47-50**
Załącznik do artykułu strony 38-40.
- NOWICKA Magdalena : *Miłość do hejtowania* // **Wiedza i Życie. – 2014, nr 6, s. 66-69**
- OLSZEWSKI Michał : *Diabeł jest gdzie indziej : mowa nienawiści* // **Tygodnik Powszechny. – 2011, nr 40, s. 10-11**
Mowa nienawiści w polskiej przestrzeni publicznej: kultura kibicowska, uliczny rap.
- SIRAKOWSKI Sławomir : *Hejt i szol* / rozmowę przeprowadził Jacek Tomczuk // **Newsweek Polska. – 2014, nr 23, s. 20-23**
- ŚWIĘCHOWICZ Małgorzata : *W końcu ktoś nie wytrzyma* // **Newsweek Polska. – 2016, nr 15, s. 34-37**
- UŚCIŃSKA Bożena : *Hejt agresją jest i basta!* // **Odra. – 2019, nr 1, s. 19-24**
- WALLENTIN Anna : *Mowa nienawiści a Kościół katolicki we współczesnej dyskusji w Polsce w latach 2012-2017* // **Język. Religia. Tożsamość. – 2018, nr 2, s. 161-178**
- ŻAKOWSKI Michał : *"Bierność prowadzi do rozzuchwalenia osób dopuszczających się przemocy"* / HejtStop // **Sygnal. – 2016, nr 8, s. 18-21**
Hejt i hejting – rozmowa z Michałem Żakowskim z HejtStop.
- ŻAKOWSKI Michał : *Nienawiść* / rozmowę przeprowadziła Agata Blachowska // **Przedszkole : miesięcznik dyrektora. – 2016, nr 8, s. 19-22**
Rozmowa z Michałem Żakowskim, przedstawicielem kampanii HejtStop o fali internetowej nienawiści wśród dzieci i młodzieży oraz o postawie dorosłych na obserwowaną przemoc.

**WIĘCEJ TEMATYCZNYCH ZESTAWIENÍ BIBLIOGRAFICZNYCH
ZNAJDZIECIE PAŃSTWO W NASZYM INTERNETOWYM SERWISIE POD ADRESEM
<http://www.pedagogiczna.edu.pl>**